

Richtlijn gemeentelijke bijdrage bij (humanitaire) rampen

December 2024

Bij rampen en oorlogen ontstaat incidenteel de vraag of wens om bij te dragen aan de hulpverlening bij rampen. De gemeente Assen wordt incidenteel door inwoners en organisaties gevraagd om bij te dragen. Voorbeelden daarvan zijn de natuurrampen op de Molukken in 2019 en in Turkije, Syrië en Marokko in 2023. De gemeente Assen ondersteunt ook hulp in Oekraïne. Deze richtlijn gaat ons helpen bij het beoordelen van toekomstige hulpvragen en dat alle aanvragen op eenzelfde manier bekeken en beoordeelt gaan worden.

Het gaat in deze richtlijn om hulp bij humanitaire rampen en oorlogen, niet om beleid op het gebied van internationale samenwerking en mondiale bewustwording (structurele hulp). Een humanitaire ramp kan omschreven worden als: "een gebeurtenis in een gebied die leidt tot een zodanige ontwrichting van de infrastructuur dat er enige tijd of langdurig niet kan worden voorzien in de basisbehoeften van de bewoners van het getroffen gebied." Dit kan het gevolg zijn van een natuurramp, zoals een aardbeving of een overstroming, maar ook van menselijk handelen. De hulp is beperkt in tijd, ruimte en omvang. Zij heeft als doel te voldoen aan primaire levensbehoeften van de bevolking die wordt geconfronteerd met de ramp. Ook kan een deel van de hulp bestemd zijn voor de wederopbouw direct na de ramp.

Noodhulp is geen gemeentelijke taak

Het ministerie van Buitenlandse Zaken en hulporganisaties zijn primair aan zet voor het bieden van hulp bij buitenlandse rampen en oorlogen. Het bieden van hulp is dus geen gemeentelijke taak. Dat wil niet zeggen dat gemeenten geen hulp bieden. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft voor gemeenten een algemene richtlijn opgesteld. Die hebben wij gebruikt bij het maken van deze Asser richtlijn.

Er vindt een ramp plaats

Ergens op de wereld gebeurt een ramp, waardoor mensen hun huis verloren hebben en geen eten meer hebben. Denk aan aardbevingen en overstromingen. En door deze rampen zal het leven van de bewoners van het gebied lange tijd in de war lopen. Dan is er hulp nodig, zoals tenten om in te slapen en voedselpakketten. Vrij snel daarna zal er ook gevraagd worden om te helpen bij de wederopbouw van het rampgebied.

Hulp vanuit Nederland komt op gang; Giro 555

Als er een ramp plaatsvindt, dan werken de Nederlandse hulporganisaties samen. Deze organisaties doen dan vaak een landelijke actie voor het rampgebied. Als inwoners dan geld willen geven, dan kunnen zij dat doen via Giro 555. De Nederlandse hulporganisaties zorgen er dan voor dat de juiste hulp op de juiste plek terecht komt.

De hulp vanuit Assen komt op gang

Betrokken Assenaren kunnen ook hulp bieden of geld inzamelen. Dat hebben we in het verleden vaak gezien. Zij zamelen dan ook geld in voor Giro 555. De gemeente Assen kan besluiten om bij te dragen als:

- er is sprake van een grote ramp en de hulporganisaties of de VNG starten een nationale actie
- er sprake is van een brede verbondenheid van inwoners van Assen met de slachtoffers van de ramp
- inwoners of organisaties een eigen hulpactie beginnen, waar de gemeente bij aan kan sluiten

De hulp van de gemeente Assen is bedoeld voor eerste hulp en voor wederopbouw. Dus geld, maar ook spullen die nodig zijn om het rampgebied en de mensen te helpen bij wederopbouw. Denk bijvoorbeeld een schoolspullen, maar ook advies voor lokale gemeenten of provincies.

Lokale betrokkenheid

Het is niet altijd duidelijk wanneer er op landelijk niveau hulpacties op gang komen. Er is geen duidelijke relatie tussen het aantal slachtoffers en het al dan niet uitroepen van een nationale actie. Het is daarom lastig om kwantitatieve punten te benoemen die aangeven wanneer actie ondernomen zou kunnen worden op gemeentelijk niveau.

Betrokkenheid of een brede verbondenheid kan ook bestaan doordat de ramp plaatsvindt in het land van herkomst van een allochtone bevolkingsgroep binnen de gemeente (bijvoorbeeld de aardbevingen in Turkije, Syrië, Iran of Marokko). Het kan ook gaan om een ramp van zodanige omvang dat er in de samenleving breed gedragen burgerinitiatieven ontstaan om hulp te verlenen (zoals bijvoorbeeld bij een tsunami of aardbeving met grote impact). Tenslotte kan betrokkenheid ontstaan door een internationaal samenwerkingsband met (een deel van) het getroffen gebied.

Geen partij kiezen

Niet alle rampen worden veroorzaakt door de natuur. Helaas zijn er in de wereld veel rampen die veroorzaakt worden door mensen, zoals oorlogen. De gemeente Assen kiest hierin geen partij. Uitzondering hierop kan zijn als de Nederlandse regering een land helpt bij een oorlog. Een voorbeeld daarvan is de oorlog in Oekraïne. Nederland en Europa steunen Oekraïne. In Assen zijn verschillende organisaties die de bevolking in Oekraïne helpen met voedsel, schoolspullen, fietsen en bouwmaterialen. De gemeente Assen helpt deze organisaties met het vervoer naar Oekraïne en het inzamelen van spullen. Ook helpen wij de gemeenten uit Oekraïne, door hun medewerkers op te leiden en te trainen. De Asser organisaties gaan naar Oekraïne, kennen de mensen en daarom weten we dat onze hulp op de juiste plek terecht komt. De gemeente levert geen spullen of materialen voor militaire doeleinden.

Financiële bijdrage en proces

Als wij gevraagd worden om hulp, dan willen we snel een besluit kunnen nemen. Daarom maken wij procesafspraken met de gemeenteraad. Als de gemeente gevraagd wordt om geld te geven, dan beslist het college van Burgemeester en wethouders daarover. We geven maximaal € 1,00 per inwoner van Assen. Dat bedrag halen wij uit de begroting, uit het budget onvoorziene uitgaven. De gemeenteraad wordt zo spoedig mogelijk geïnformeerd. Dit geld kan bestemd zijn voor de samenwerkende hulporganisaties (Giro 555) of de VNG (zie bijlage 2). Het kan ook over gemaakt worden aan Asser organisaties of inwoners. Daar maken wij dan wel afspraken over met de organisatie. Die afspraken sluiten aan bij de Algemene Subsidieverordening van de gemeente Assen. Om meerdere initiatieven te ondersteunen maakt het college een afweging over de hoogte van de bijdrage. Het hoeft niet altijd om geld te gaan. De gemeente kan ook helpen bij vergunningen en inzamelingsacties. Of dat er voor een vergunning niet betaald hoeft te worden.

Monitoring en verantwoording

We willen zekerheid dat de juiste steun op de juiste plek terecht komt. Daarom steunen we Asser initiatieven voor hulp aan rampgebieden. Zij hebben vaak meer kennis dan de gemeente over een bepaald gebied of van de inwoners. Inwoners of organisaties moeten dus een band hebben met Assen en met het getroffen gebied. Wij willen meewerken aan noodhulp, maar ook acties waarbij de getroffen bevolking hun gebied weer kunnen opbouwen. Onze hulp is voor iedereen in het getroffen gebied, het maakt niet uit van welk ras, religie of sekse iemand is of welke politieke overtuiging iemand heeft. We willen weten waar de hulp naar toe gaat, voor wie het bedoeld is en waarvoor het gebruikt gaat worden.

Als deze uitgangspunten toegepast worden (hoe lastig ze soms ook te "meten" zullen zijn), is het in ieder geval duidelijk dat er een bijzondere betrokkenheid van de gemeente Assen is bij de situatie in het gebied.

Wij willen graag weten wanneer begonnen wordt met de hulp en hoe lang er hulp geboden wordt. Het is moeilijk om aan te geven wanneer de hulp niet meer nodig is. Daarom is het gemakkelijker om aan te geven wat er met de hulp gedaan is. Wat is er gebeurd in het gebied sinds de hulp begon? Als de hulp is afgerond, willen we graag een verslag met alle activiteiten. En een financieel verslag, waarin staat waar het geld aan uitgegeven is. Bij grotere bedragen kan het nodig zijn om een verklaring van een accountant in te leveren. Daar maken wij dan apart afspraken over.

Bijlage 1 Checklist

1. Er vindt een ramp plaats:

- Is er een landelijke actie opgezet?
- Is er draagvlak of een brede verbondenheid bij de Asser bevolking en in de raad voor daadwerkelijke acties?
- Is er een hulpbehoefte die Asser acties meerwaarde geeft en die is gebaseerd op concrete hulpvragen uit het getroffen gebied?

Nee: geen hulp.

Ja: zie 2.

2. College neemt beslissing over Asser hulpverlening en hoogte bedrag (maximaal €1,00 per inwoner).

Negatief besluit: geen hulp.

Positief besluit: zie 3

3. College stelt gelden of materiele hulp beschikbaar direct of via projecten van:

- Samenwerkende hulporganisaties (SHO) of VNG International;
- relevante andere rechtspersonen, zoals omschreven in de richtlijn.

4. Monitoring en verantwoording vindt plaats conform voorwaarden van de Algemene

Subsidieverordening en de richtlijn, zoals daarin geformuleerd.

Bijlage 2 Hulp uit Nederland

Giro 555

Voor gerichte, grootschalige noodhulp bieden de Samenwerkende Hulporganisaties het beste alternatief. De volgende hulporganisaties zijn lid van de SHO:

- CARE Nederland
- Cordaid
- Kerk in Actie
- Oxfam Novib
- Nederlandse Rode Kruis
- Plan International Nederland
- Save the Children
- Stichting Vluchteling
- Terre des Hommes
- UNICEF Nederland
- World Vision

Het bestuur van Giro555 besluit per actie of andere organisaties deel kunnen nemen. De organisaties werven samen fondsen en besteden deze individueel op basis van een vaste verdeling, elk via een eigen partners/ kanalen in het getroffen gebied, soms via gast organisaties. Giro 555 is een goede manier om snel iets te kunnen betekenen en het is niet belastend voor de gemeentelijke organisatie.

VNG fonds en VNG Internationaal

VNG International, de organisatie voor internationale samenwerking van de VNG, heeft de nodige ervaring met gemeentelijke wederopbouw projecten na rampen in het buitenland, bij aardbevingen, watersnoodrampen, tsunami's en orkanen. Een bijdrage aan het VNG Fonds wordt gebruikt voor projecten dat op deze ervaring voortbouwt en dat zich met name richt op de fase van (vroeg) wederopbouw, door nauw aan te sluiten bij de behoefte van het lokale bestuur ter plaatse.